

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 grudnia 2015 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, na podstawie art. 98 § 1 oraz art. 101 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa w związku z art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stwierdził, że Gmina A. reprezentowana przez Burmistrza A. Ł. jako spadkobierca ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spadkodawcy M. W. za okres od 1 stycznia 2004 r. do 31 marca 2004 r. w kwocie 256,20 zł z czego odsetki za zwłokę liczone są do dnia 11 października 2010 r. w kwocie 112,00 zł oraz koszty upomnienia – 8,80 zł. Wskazano, że powyższą kwotę gmina ma wpłacić w terminie 14 dni od otrzymania niniejszej decyzji. W przypadku niezapłacenia wymienionej kwoty w podanym terminie będą naliczane odsetki za zwłokę.

/decyzja – k. 114 akt KRUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożyła Gmina A. reprezentowana przez radcę prawnego. Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 98 §1, §2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – ordynacja podatkowa w związku z art. 1032 §2 i art. 1034 §1 k.c. oraz art. 100 §1 ustawy ordynacja podatkowa w związku z art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na orzeczeniu o odpowiedzialności spadkobiercy za zaległość spadkodawcy z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników sposób prowadzący do pokrzywdzenia innych wierzycieli spadkodawcy znajdujących się w tej samej kategorii zaspokojenia jak organ rentowy tj. ZUS oraz Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w Z. poprzez zobowiązanie adresata decyzji do zapłaty całej kwoty zaległości określonej w decyzji. W konsekwencji odwołujący wniósł o uchYLENIE zaskarżonej decyzji i orzeczenie o odpowiedzialności skarżącego jako spadkobiercy ustawowego za zobowiązania spadkodawcy bez wskazywania konkretnej kwoty i terminu zapłaty oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 5/

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania w całości.

/odpowiedź na odwołanie – k. 16 – 17/

Decyzją z dnia 29 stycznia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 100 §1 i 2 oraz art. 97 §1 i §2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych określił wysokość zobowiązań zmarłego w dniu 11 października 2010 r. płatnika składek M. W. na dzień otwarcia spadku na łączną kwotę 23.294,41 zł, w tym na:

a) Fundusz Ubezpieczeń Społecznych:

- 12.015,19 zł – z tytułu nieopłaconych składek za okres: lipiec 2006 r., wrzesień 2006 r., od stycznia 2007 r. do marca 2007 r., od października 2007 r. do listopada 2007 r., od czerwca 2008 r. do września 2009 r., czerwiec 2010 r. oraz wrzesień 2010 r.

- 2.545 zł – z tytułu odsetek naliczonych na dzień 11 października 2010 r.,

- 52,80 zł – z tytułu kosztów upomnień.

b) Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego:

- 6.495,70 zł – z tytułu nieopłaconych składek za okres: styczeń 2007 r., listopad 2007 r. oraz od czerwca 2008 r. do września 2010 r.

c) Fundusz Pracy:

- 1.284,92 zł – z tytułu nieopłaconych składek za okres od czerwca 2008 r. do września 2010 r.,

- 96 zł – z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 11 października 2010 r.

Nadto organ rentowy orzekł, że Gmina A., jako spadkobierca w/w płatnika reprezentowana przez Burmistrza J. L. ponosi odpowiedzialność za wymienione w pkt 1 zobowiązania do wysokości stanu czynnego spadku, określonego w protokole spisu inwentarza z dnia 3 sierpnia 2015 r. sporządzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu M. P., sygn. akt Kmn 14/14, tj. do wysokości 23.000 zł.

ZUS wskazał, że wymienione zobowiązania należy wpłacić w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

/decyzja – k. 25 – 26 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożyła Gmina A. reprezentowana przez radcę prawnego. Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 98 §1, §2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – ordynacja podatkowa w związku z art. 1032 §2 i art. 1034 §1 k.c. oraz art. 100 §1 ustawy ordynacja podatkowa w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na orzeczeniu o odpowiedzialności spadkobiercy za zaległość spadkodawcy z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników sposób prowadzący do pokrzywdzenia innych wierzycieli spadkodawcy znajdujących się w tej samej kategorii zaspokojenia jak organ rentowy tj. KRUS oraz Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w Z. poprzez zobowiązanie adresata decyzji do zapłaty kwoty zaległości określonej w decyzji w wysokości 23.000 zł tj. kwoty wypełniającej w całości stan czynny spadku. W konsekwencji odwołujący wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i orzeczenie o odpowiedzialności skarżącego jako spadkobiercy ustawowego za zobowiązania spadkodawcy bez wskazywania konkretnej kwoty i terminu zapłaty oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 5 w aktach VIII U 384/16/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 19 w aktach VIII U 384/16/

Postanowieniem z dnia 27 października 2016 r. Sąd na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę VIII U 384/16 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą VIII U 236/16.

/postanowienie – k. 37 w aktach VIII U 384/16/

Na rozprawie w dniu 11 stycznia 2017 r. pełnomocnik odwołującego poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, pełnomocnik KRUS wniósł o oddalenie odwołania.

/protokół rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r. – 00:01:46 – 00:04:05 – płyta CD – k. 65/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. W. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 6 listopada 1997 r. do 31 grudnia 2000 r. oraz od dnia 1 lutego 2003 r. do dnia 31 marca 2004 r.

/zaświadczenie – k. 86 akt KRUS/

M. W. prowadził działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nr (...) od 1 lutego 2006 r. do 11 listopada 2007 r. oraz od 19 grudnia 2007 r. do 11 października 2010 r.

/bezsporne/

M. W. zmarł w dniu 11 października 2010 r.

/bezsporne, odpis skrócony aktu zgonu – k. 11 akt ZUS/

Łączna kwota zadłużenia zmarłego z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników wyniosło: za okres od 1 stycznia 2004 r. do 31 marca 2004 r. w kwocie 256,20 zł z czego odsetki za zwłokę liczone są do dnia 11 października 2010 r. w kwocie 112,00 zł oraz koszty upomnienia – 8,80 zł.

/wyliczenia – akta KRUS/

Łączna kwota zadłużenia zmarłego z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy wyniosła 23.294,41 zł.

/wyliczenia – akta ZUS/

Postanowieniem z dnia 10 grudnia 2015 r., sygn. akt I Ns 1218/10, Sąd Rejonowy w Zgierzu stwierdził, że spadek po M. W., synu S. i J., zmarłym w dniu 11 października 2010 r. w A., ostatnio stale zamieszkałym w A., na podstawie ustawy nabyła w całości z dobrodziejstwem inwentarza Gmina A..

/postanowienie – k. 112 akt KRUS, k. 15 akt ZUS/

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Zgierzu postanowił sporządzić spis inwentarza majątku spadkowego pozostałego po M. W. zmarłym w dniu 11 października 2010 r. i zlecił sporządzenie spisu inwentarza Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu.

/postanowienie – k. 14 akt ZUS/

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu dokonał w dniu 31 lipca 2015 r. spisu inwentarza po zmarłym M. W.. Po zmarłym pozostało prawo majątkowe w postaci prawa do 1/3 spadku po zmarłej matce J. W. ustalone postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 17 grudnia 2003 r., w skład którego wchodziło mieszkanie stanowiące przedmiot odrębnej własności dla którego Sąd Rejonowy w Zgierzu prowadzi KW nr (...). Wartość całego mieszkania biegły ustalił na kwotę 69.000 zł. Wobec oświadczeń uczestników postępowania, że spadkodawczyni długów niepozostawiła ustala się wartość udziału zmarłego prawie do spadku na 1/3 wartości mieszkania co stanowi kwotę 23.000 zł. Razem czynny stan spadku zmarłego wyniósł 23.000 zł.

Stan bierny wyniósł:

1. należności względem Skarbu Państwa – naczelnika Urzędu Skarbowego w Z. – 7.807,52 zł należności głównej, 843,00 zł – odsetek na dzień śmierci oraz 159,46 zł tytułem kosztów egzekucji administracyjnej oraz 220,00 zł tytułem upomnień,
2. należności dla Dyrektora kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Z. – 135 zł tytułem należności głównej, 25,95 zł tytułem odsetek do dnia zgonu, 1,44 zł tytułem kosztów egzekucji administracyjnej oraz 8,80 zł tytułem upomnień,
3. należności względem ZUS i Odział w Ł. Inspektorat w Z.:
 - a. na ubezpieczenie społeczne w kwocie 13.379,03 zł oraz odsetki za zwłokę do dnia śmierci w kwocie 2.945,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 52,80 zł,
 - b. na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 7.114,42 zł oraz odsetki za zwłokę w kwocie 942,00 zł,

c. na Fundusz pracy w kwocie 1.568,78 zł oraz odsetki zaległe liczone do dnia zgonu w kwocie 191,00zł.

Łącznie na rzecz ZUS – 26.201,83 zł.

4. na rzecz (...) 6 O. w Ł.: 21.157,00 zł.

Łącznie stan bierny spadku określa się na kwotę: 56.565,00 zł.

Stan czynny spadku określa się więc na kwotę: 23.000 zł – 56.565 zł = (-) (minus) 33.565,00 zł

/protokół spisu inwentarza – k. 2 – 3 akt ZUS, k. 107 – 108 akt ZUS/

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołania jako zasadne podlegają uwzględnieniu.

Stosownie do art. 97 § 1 i art. 98 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U.2015.613 t.j.) spadkobiercy podatnika przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy, a do ich odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe spadkodawcy oraz odsetki za zwłokę od tych zaległości stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe.

W myśl art. 100 §2 i 3 Ordynacji podatkowej w decyzji organ podatkowy określa wysokość znanych w dniu otwarcia spadku zobowiązań spadkodawcy, a termin płatności przez spadkobiercę tych zobowiązań wynosi 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Z kolei stosownie do art. 101 § 1 odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych spadkodawcy naliczane są do dnia otwarcia spadku.

Z mocy z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U z 2016 r., poz. 963) do należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się odpowiednio wymienione powyżej przepisy Ordynacji podatkowej.

Art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 277 ze zm.) W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ponadto do składek na ubezpieczenie stosuje się odpowiednio w/w przepisy Ordynacji podatkowej.

Na podstawie art. 1012 k.c. spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Stosownie do art. 1015 § 1 i § 2 zd. 1 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku.

Zgodnie z art. 1030 k.c. do chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku. Od chwili przyjęcia spadku ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swego majątku. W razie prostego przyjęcia spadku spadkobierca, w myśl postanowień art. 1031 § 1 k.c., ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia. Natomiast w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie nie podał do inwentarza przedmiotów należących do spadku albo podał do inwentarza nie istniejące długi (art. 1031 § 2 k.c.).

W myśl art. 1032 §1 k.c., spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza i spłacił niektóre długi spadkowe, a nie wiedział i przy dołożeniu należytej staranności nie mógł się dowiedzieć o istnieniu innych długów

spadkowych, ponosi odpowiedzialność za niespłacone długi spadkowe tylko do wysokości różnicy między wartością stanu czynnego spadku a wartością świadczeń spełnionych na zaspokojenie długów spadkowych, które spłacił.

Zgodnie z treścią §2 w/w przepisu spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza i spłacając niektóre długi spadkowe, wiedział lub przy dołożeniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o istnieniu innych długów spadkowych, ponosi odpowiedzialność za te długi ponad wartość stanu czynnego spadku, jednakże tylko do takiej wysokości, w jakiej byłby obowiązany je zaspokoić, gdyby spłacał należycie wszystkie długi spadkowe. Nie dotyczy to spadkobiercy niemającego pełnej zdolności do czynności prawnych oraz spadkobiercy, co do którego istnieje podstawa do jego ubezwłasnowolnienia.

W świetle przytoczonych przepisów nie ulega wątpliwości, że skoro odwołujący się przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza i jednocześnie wiedział o istnieniu wielu zobowiązań ciążących na spadkodawcy, to ponosi odpowiedzialność za te długi do wysokości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku, przy uwzględnieniu obowiązku należytej spłaty wszystkich długów spadkowych.

Należy podzielić w tym miejscu stanowisko wyrażone przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w B. w wyroku z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie I SA/Bk 454/14, zgodnie z którym W sytuacji, gdy spadkobierca nabywa spadek z dobrodziejstwem inwentarza i wiadomo jest, że istnieją inne długi niż zaległości podatkowe (w tym zakresie wynikało to ze spisu inwentarza) organ podatkowy nie powinien zobowiązywać do wpłaty całej kwoty stanowiącej wartość czynnego spadku, lecz poprzestać na orzeczeniu o zakresie odpowiedzialności spadkobiercy za zobowiązania podatkowe spadkodawcy (legalis nr 1258581).

Dlatego też w sytuacji gdy długi spadkowe przekraczają wartość stanu czynnego spadku, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie (wartość czynnego spadku to 23.000 zł, a długi spadkodawcy wynoszą 56.565,00 zł), to niezbędne jest ustalenie kryteriów kolejności ich należytego zaspokojenia, zgodnie z art. 1025 k.p.c. Dopiero po sporządzeniu takiego planu podziału wierzyciele są zaspokajani według kolejności ustalonej w planie podziału.

A zatem brak jest podstaw do zobowiązania przez w/w organy rentowe tj. ZUS oraz Prezesa KRUS spadkobiercy do wpłaty całych kwot wynikających z decyzji tych organów w terminie 14 dni od doręczenia decyzji w zakresie odpowiedzialności spadkobiercy.

A zatem mając powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477 14 § 2 kpc orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji wyroku.

Na podstawie art. 100 k.pc. Sąd zniósł wzajemnie koszty postępowania między stronami.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS

K.K.-W.